

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

YENİ NESİL

AKILLI •Defter•

- Yeni Nesil Sorular
- Konu Anlatımlar
- Tarama Testleri
- Konu Testleri
- Bulmacalar
- Etkinlikler

dindersi.com

DDY YAYINLARI

Müfredata
Uygun

Akıllı Tahta
Uyumlu

5 SINIF

ÜNİTE-1

ALLAH İNANCI

1. Allah Vardır ve Birdir	4
2. Allah Yaradandır.....	8
3. Allah Rahman ve Rahim'dir	12
4. Allah Görür ve İşitir.....	16
5. Allah'ın Her Şeye Gücü Yeter.....	20
6. Allah İle İrtibat: Dua.....	24
7. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. İbrahim	28
8. Bir Sure Tanıyorum: İhlas Suresi ve Anlamı	32
GENEL TEKRAR TESTİ.....	36
BULMACA	40

ÜNİTE-2

RAMAZAN VE ORUÇ

1. Ramazan Orucu ve Önemi	42
2. Ramazan ve Oruçla İlgili Kavramlar.....	46
3. Kültürümüzde Ramazan ve Oruç.....	50
4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Davud	54
5. Bir Dua Öğreniyorum: Rabbena Duaları ve Anlamı.....	58
GENEL TEKRAR TESTİ.....	62
BULMACA	66

ÜNİTE-3

ADAP VE NEZAKET

1. Nezaket Kuralları.....	68
2. Selamlaşma Adabı.....	72
3. İletişim ve Konuşma Adabı	76
4. Sofra Adabı	80
5. Hz. Lokman'dan Öğütler.....	84
6. Bir Dua Öğreniyorum: Tahiyat Duası ve Anlamı.	88
GENEL TEKRAR TESTİ.....	92
BULMACA	96

ÜNİTE-4

HZ. MUHAMMED (S.A.V.) VE AİLE HAYATI

1. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Evliliği ve Çocukları	98
2. Bir Eş Olarak Hz. Muhammed (s.a.v.)	102
3. Bir Baba Olarak Hz. Muhammed (s.a.v.).....	106
4. Bir Dede Olarak Hz. Muhammed (s.a.v.).....	110
5. Hz. Muhammed (s.a.v) ve Ailesinin Örnek Davranışları-1.....	114
6. Hz. Muhammed (s.a.v) ve Ailesinin Örnek Davranışları-2.....	118
7. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin	122
8. Bir Sure Tanıyorum: Kevser Suresi ve Anlamı	126
GENEL TEKRAR TESTİ.....	130
BULMACA	134

ÜNİTE-5

ÇEVREMİZDE DİNİN İZLERİ

1. Mimarimizde Dinin İzleri.....	136
2. Musikimizde Dinin İzleri	140
3. Edebiyatımızda Dinin İzleri	144
4. Örf ve Âdetlerimizde Dinin İzleri	148
5. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Süleyman.....	152
GENEL TEKRAR TESTİ.....	156
BULMACA	160

Cevap Anahtarları	161
-------------------------	-----

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

ÇEVREMİZDE DİNİN İZLERİ

- *Mimarimizde Dinin İzleri*
- *Musikimizde Dinin İzleri*
- *Edebiyatımızda Dinin İzleri*
- *Örf ve Âdetlerimizde Dinin İzleri*
- *Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Süleyman*

ÜNİTE 5

5. SINIF YENİ NESİL AKILLI DEFTER

kısa kısa

Mimari: Bir yapının diğerlerinden ayrılmasını sağlayan özelliklerdir.

Cami: Müslümanların ibadet yapma ve bir araya gelme yeridir.

Caminin bölümleri:

Kubbe: Yarım küre biçiminde olan ve caminin üzerini örten yapıdır.

Minare: Müezzinin ezan okuduğu yüksek ve ince yapıdır.

Minber: Cuma ve bayram namazlarında hutbe okumak için çıkılan merdivenli, yüksekçe yerdir.

Mihrap: İmanın cemaate namaz kıldırırken durduğu yerdir.

Vaaz Kürsüsü: Camide vaaz verip cemaati dini konularda aydınlatan kişinin oturduğu yüksekçe yerdir.

Şadırvan: Cami avlularında bulunan abdest alma yeridir.

Şerefe: Müezzinin çıkarak ezan okuduğu, kenarları korkuluklu bölümdür.

MİMARİMİZDE DİNİN İZLERİ

Din; milletlerin yaşam tarzlarını ve mimari anlayışlarını etkilemiştir. Bu etki yapılan eserlerin dini motif taşımalarını sağlamıştır. Müslümanlar tarafından yapılan mimari yapılar, kendilerine özgü nitelikleriyle dikkat çeker.

İslam dini, toplu halde yaşamaya ve şehir kültürüne büyük önem vermiştir. Bu nedenle, şehrin merkezine camiyi, caminin çevresine de medrese (okul), şifahane (hastane), misafirhane, aşevi, çeşme gibi toplumun faydalanacağı mimari eserler inşa etmişlerdir. Külliye bunun en somut örneklerindedir. Örneğin; İstanbul'daki Fatih Külliyesi; merkezinde cami olan ve pek çok sosyal işleve sahip yapılarla çevrili mimari eserler arasında yer alır.

İslam dininde namazın cemaatle kılınmasının teşvik edilmesi büyük camilerin yapılmasına vesile olmuştur. Camiler, ibadet yapma ve bir araya gelme yeridir. Burada namaz kılınır, Kur'an-ı Kerim okunur, dua edilir, hutbe dinlenir. Bunun yanında Müslümanlar camilerde bir araya gelerek birbirlerinin sıkıntılarını paylaşırlar.

Camilerin dışında mimariyi etkileyen diğer yapılar arasında medrese, külliye ve türbeler de yer alır.

MEDRESE	KÜLLİYE	TÜRBE
İlim öğrenmek için kurulmuş okullardır.	Merkezinde caminin olduğu çevresinde diğer yapıların da bulunduğu bina topluluğudur.	İçinde toplum tarafından değer verilen bir kimsenin kabrinin bulunduğu yapıdır.

Kubbe

Minare

Şadırvan

Vaaz kürsüsü

Mihrap

Minber

BİR AYET BİR HADİS

Peygamber efendimiz şöyle buyurmuştur: "Bir kişinin sürekli mescide gittiğini görürseniz onun imanına şahit olun! Çünkü Allah şöyle buyurur: 'Allah'ın mescitlerini, ancak Allah'a ve ahiret gününe inanan, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder...'"

Camiler ve mescitler Müslümanların Allah'a yöneldikleri ibadethanelerdir.

Bütün dinî yapıların süslemesinde hat sanatıyla yazılmış dinî yazılar ve levhalara yer verilmiştir. Hat yazılarının çevresi çeşitli çini desenleri ve tezhip gibi eserlerle süslenmiştir. Ayrıca kültürümüzde minyatür, ebru ve tezhip gibi sanat dalları ortaya çıkmıştır.

HANGİSİ DOĞRU HANGİSİ YANLIŞ ?

- 1 Hat, tezhip, çini, vitray ve ağaç işçiliği sanatlar özellikle cami süslemelerinde kullanılmıştır.
- 2 Mimari eserler İslam'ın etkisiyle çeşitlilik göstermiş ve gelişmiştir.
- 3 İslam dininde namazın cemaatle kılınmasının teşvik edilmesi türbelerin yapılmasını sağlamıştır.
- 4 Konya'daki Karatay Medresesi dinin mimariye olan etkisiyle oluşmuş eserler arasında yer alır.
- 5 İslam dininde göçebe yaşam tarzı benimsendiği için eserler yerleşik yapılamamıştır.

Boslukları Dolduralım

1. Mimari eserlerin süslenmesi, ...ve tezhip sanatının gelişmesini sağlamıştır.
2. .... caminin içindeki bölümlerden biridir ve Kabe yönünü gösterir.
3. .... hutbe okunan bölümdür ve merdivenli, yüksek bir yapıdır.
4. Dini ilimlerle birlikte dünyevi ilimlerin bir arada okutulduğu okullara ..... denir.
5. .... camilerde müezzinin çıkarak ezan okuduğu, kenarları korkuluklu bölümdür.

Bul Bakalım!

1 Caminin abdest almak için kullanılan bölümü

2 Camilerde vaizin vaaz vermek için kullandığı bölüm

3 Camilerde müezzinin ezan okuduğu bölüm

4 Yarım daire şeklinde, caminin tavan kısmı

SIRA SENDE

Cami kelimesinin sözlükte "toplayan" anlamına geldiği düşünülürse camilerin toplumsal hayata ne gibi etkisi bulunmaktadır, yazınız.

Yeni Nesil Soru

Diyaret İşleri Başkanlığı'nca koronavirüs salgınının son bulması ve hastalığa yakalananların bir an önce iyileşmesi için Türkiye genelinde bütün camilerde dua okunmasına karar verildi. Duada şöyle denildi: "Kıymetli Müslümanlar, tedbirlere uyalım, evimizde kalalım ve dua edelim. Allah devletimizi ve milletimizi her türlü felaketten korusun. Ülkemizi ve dünyamızı bu salgından en kısa zamanda kurtarsın."

Parçada camilerin aşağıdaki hangi özelliğine değinilmiştir?

- A) İbadetlerin toplu yapılmasına olanak sağladığına
B) Birlik ve beraberliğe olan etkisine
C) İslam'ın yayılmasına vesile olduğuna
D) Dua yapılan tek mekan olduğuna

1. Okulumuzun gezi kolunun yapmış olduğu gezi-
de; 3. Ahmet Çeşmesi, Selimiye Camii gibi eser-
leri görme fırsatı bulduk.

Yapmış olduğumuz gezide gördüğümüz eser-
ler kültürün öğelerinden hangisine aittir?

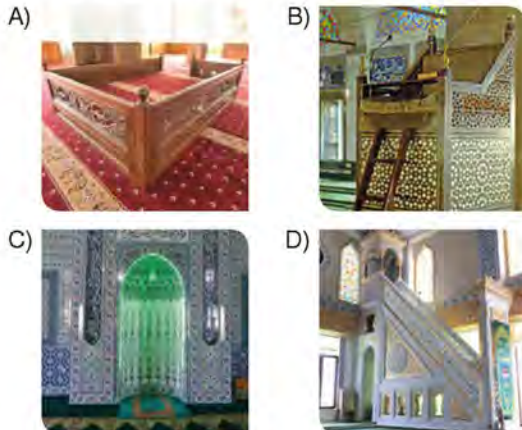
- A) Musiki
B) Mimari
C) Örf ve adetler
D) Dil

3. Mimarimiz; Selçuklular, Anadolu Beylikleri ve Os-
manlılar dönemlerinde zirveye çıkmıştır. Türkler,
geleneksel motif ve mimari anlayışlarını İslam'ı
kabul ettikten sonra yeniden şekillendirmişlerdir.
Örneğin şehirleşme camiler etrafında yoğunlaş-
mış, dini yapılarla diğer yapılar birbirine benzeş-
miştir.

Paragraf aşağıdaki sorulardan hangisine ce-
vap olarak verilmiştir?

- A) İslam'dan önce mimari yapı nasıldır?
B) Din, mimariden etkilenmiş midir?
C) Din, mimari üzerinde nasıl bir etki yaratmıştır?
D) Yerleşik yaşamda mimari yapı nasıldır?

2. Aşağıdaki görsellerden hangisi imamın namaz
kıldırıldığı bölümdür?

4. İslam'ın beden ve çevre temizliğine verdiği önem-
den dolayı mimaride çeşitli yapılar inşa edilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değil-
dir?

- A) Hamam
B) Çeşme
C) Şadırvan
D) Mihrap

MİMARİMİZDE DİNİN İZLERİ

test 1

5. Cuma namazı kılınmadan önce imam bu bölüme çıkar ve burada Cuma hutbesini okur. Bu yapı imamın insanlara hitap ederken onları görebileceği şekilde yükseltilmiştir.

Parçada tanımlanan caminin bölümü aşağıdakilerden hangisidir?

A)

B)

C)

D)

6. İstanbul'daki Fatih Külliyesi; merkezinde cami olan ve pek çok sosyal işleve sahip yapılarla çevrili mimari eserlerden biridir.

Bu yapı İslam dininin, aşağıdakilerden hangisine verdiği önemi gösterir?

- A) Bireyselleşmeye
B) Göçebe yaşam tarzına
C) Birlikte yaşama ve şehir kültürüne
D) Sağlığa ve temizliğe

7. İslam dininin ilim öğrenmeye önem vermesi eğitim mekânlarının oluşturulmasında etkili olmuştur. Bu sebeple dinî ilimlerle birlikte dünyevî ilimlerin bir arada okutulduğu yapılar inşa edilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu yapılardan biridir?

- A) Karatay Medresesi
B) Mevlânâ Türbesi
C) Selimiye Camii
D) Fatih Külliyesi

8.

Verilen görsel dinin etkisiyle oluşmuş aşağıdaki sanat dallarından hangisidir?

- A) Tezhip
B) Hat
C) Minyatür
D) Ebru

DDY Yayınları

9. Cami gibi ibadet amaçlı mekânlarda, diğerlerinden farklı olarak düz tavan yerine hem görüntü güzelliği sağlayan hem de Müslümanların birlik bütünlüğünü sembolize eden bir yapı kullanılmıştır.

Caminin bu bölümüne verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Minare
B) Şerefe
C) Mahfil
D) Kubbe

10. Resmin yerini kültürümüzde ..... sanatı almış, ebru ve tezhip gibi sanatlar da ortaya çıkmıştır. Bu sanat dallarından yararlanılarak dinî amaçlı kullanılan mimari eserler süslenmiştir.

Boşluğa yazılması gereken sanat dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hat
B) Minyatür
C) Çini
D) Kakma

kısa kısa

Musiki: Duygu ve düşünceleri çok veya tek sesli olarak çeşitli müzik aletleri eşliğinde sergilenmesi sanatıdır.

Tasavvuf musikisi: Allah ve peygamber sevgisi gibi dinî konularda yazılmış eserlerin belli bir ritimle söylenmesidir.

Ezan: İslam dininde namaz vaktinin geldiğini insanlara bildirmek için belli sözlerle yapılan çağrıdır.

Salâ: Hz. Muhammed'e salat ve selam dilemek, O'nu methetmek için belirli bir ritimle okunan sözlerdir.

Tekbir: "Allahu ekber" diyerek Allah'ı büyülemek, ululamak, yüce kabul etmek anlamlarına gelir.

Salavât-ı ümmiye (Salavat): Hz. Muhammed'in adı anıldıktan sonra adına yapılan duadır.

Mevlit: Peygamberimizin doğumunu ve özelliklerini konu edinen şiirlerdir.

İlahi: Allah'ı övmek ve O'na dua etme amacıyla yazılıp bestelenen şiirdir.

MUSİKİMİZDE DİNİN İZLERİ

Musikide, Allah'ın birliği, yüceliği, Allah ve Peygamber sevgisi gibi dini motifler işlenir. Musikimizde "Dinî Türk Musikisi" önemli bir yer tutar. Dinî Türk Musikisi de cami ve tasavvuf musikisi olarak iki kısma ayrılır. Bir dua mahiyetinde olan cami musikisi Türklerin Müslüman oluşundan itibaren Türk milletinin elinde büyük bir gelişme göstermiştir. Dinî musiki içinde, ilahilerin özel bir yeri vardır. İlahiler, edebiyatımızdaki dinî içerikli şiirlerin bestelenmiş şeklidir.

Naat, tekbir, salât, temcît gibi dinî eserler, ezan ve kamet gibi namazla alakalı kısımlar Türk musikisi sayesinde ebedi bir hâl almıştır.

Camilerde okunan tesbih ve ilahiler, mevlit ve Ramazan ayında okunmak için bestelenmiş eserler dinî musikimiz içinde büyük ve önemli bir yer tutar.

Tasavvuf camiasının ürettiği klasik musikimiz, gerek güfte ve gerekse bestede klasik musikimizi de etkilemiştir. Günümüzde Türk müziğinin çeşitli türlerinde dinî motiflere rastlamaktayız.

Şarkı sözlerinde Allah'a yalvarışlar, kader, cennet-cehennem, melek, şeytan vb. din eksenli sözler ve sıkça geçmektedir. Bütün bunlar kültürümüz içinde dinin çok önemli bir yer tuttuğunu açıkça göstermektedir.

Yüzyıllar öncesinden gelen birikimin sonucu olarak ortaya çıkan dinî musikimiz, önemli sanatkârların katkılarıyla bugünkü zenginliğini kazanmıştır. İsmail Dede Efendi, İtrî, Hacı Arif Bey, Tanburi Cemil Bey, Münir Nurettin Selçuk musiki alanında tanınmış önemli şahsiyetlerdendir.

Dinî musikide kullanılanlardan çalgılardan bazıları şöyledir:

Tambur

Kudüm

Bendir

Ney

BİR AYET BİR HADİS

Peygamber efendimiz: "Kur'an'ı seslerinizle güzelleştiriniz; çünkü güzel ses Kur'an'ın güzelliğini artırır." buyurmuştur.

Peygamber Efendimiz Kur'an okunurken en güzel şekilde seslendirilmesini istemiş, Kur'an okumaya özen gösterilmesini tavsiye etmiştir.

HANGİSİ DOĞRU HANGİSİ YANLIŞ ?

- 1 Kur'an-ı Kerim'in belli bir makamla, güzel şekilde okunması farz olarak emredilmiştir.
- 2 Musiki kültürlerarası etkileşimi azaltan önemli unsurlar arasında yer alır.
- 3 İslam dininin Musikinin oluşmasında herhangi bir etkisi bulunmamıştır.
- 4 İlahiler, dinin musikiye olan etkisi sonucu oluşmuştur.
- 5 Gün içinde okunan beş vakit ezan zaman içinde farklı makamlarda okunmuştur.

Boşlukları Dolduralım

1. İslam dininin etkisiyle Türk müziğinde "....." adında bir müzik türü oluşmuştur.
2. Hacı Arif Bey, Tanburi Cemil Bey..... alanında tanınmış şahsiyetlerdendir.
3. Peygamberimizin ilk ezanı, sahabenin en güzel seslilerinden biri olan ..... 'ye okutmuştur.
4. İlahi, naat, kaside ve münacat ..... musikisinin türlerinden bazılarıdır.
5. Tasavvuf musikisinde ney, kudüm, tambur ve bendir gibi özel bazı ..... kullanılır.

Bul Bakalım!

1 Allah'a yakarış ve O'na dua etme amacıyla yazılıp bestelenen şiir

2 Namaza çağrı için belli makamla söylenen sözler

3 Peygamberimizin doğumunu konu edinen şiirler

4 Allah'ı büyülemek, ululamak, yüce kabul etmek

SIRA SENDE

Salâ, Cuma ezanından önce, Ramazanlarda sahurdan sonra ve bir cenaze olduğunda haber vermek için okunur. Ayrıca ülkemizde salâ okunan farklı zamanlarda vardır. Bunlar hangi zamanlar olabilir, araştırıp yazınız.

Yeni Nesil Soru

Diyanet İşleri Başkanlığınca düzenlenen programlar çerçevesinde, 15 Temmuz hain darbe girişimi sırasında millete ihanete karşı birlik ruhu aşıl原因ayan ve manevi bir güç sağlayan Salâ sesi, saat 00.13 itibarıyla 81 il ve ilçedeki 90 bin camide aynı anda yeniden yükseldi. Öte yandan bu gece cami ve minarelerin ışıklarının sabah namazına kadar açık tutulacağı belirtildi.

Parça doğrultusunda aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Salâ, musikimizdeki dini ifadelerden biridir.
- B) Salâ, ülkenin birlik ve beraberliği için de okunur.
- C) Salânın sözleri ezanıyla aynıdır.
- D) Salâ yalnızca yatsı ezanından sonra okunur.

1. Teravih namazı kılınan pek çok yörede namaz aralarında cemaat teravih namazının bir sonraki bölümüne devam etmeden önce hep bir ağızdan salavat getirirler. Belli bir makam ile söylenen bu salavat ..... sözleriyle başlar.

Metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bismillâhi Allâhu Ekber
- B) Allahumme salli âlâ seyyidînâ
- C) Elhamdulillâhi rabbil alemin
- D) Allahu ekber

2. Toplumlar, farklı kültürlere sahip olsalar da sosyal bir varlık olmaları dolayısıyla birbirleriyle etkileşimden uzak duramazlar. Toplumlar arası etkileşiminde evrensel kabul edilen notalarla yapılan kültürel öğeler önemli bir etkiye sahiptir.

Paragrafta bahsedilen toplumlar arasında iletişimi sağlayan evrensel kültür ögesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Din
- B) Dil
- C) Mimari
- D) Musiki

3. İslamiyetin etkisiyle Türk müziğinde "tasavvuf musikisi" adında yeni bir müzik türü oluşmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi tasavvuf musikisine örnek olarak gösterilemez?

- A) Türkü
- B) Tevhit
- C) İlahi
- D) Naat

4.

DDY Yayınları

Tambur

Kudüm

Bendir

Ney

Verilen görsellerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Önemli kişiler tarafından çalınırlar.
- B) Sadece tasavvuf musikisinde kullanılırlar.
- C) Dinî musikide kullanılanlardan çalgılardır.
- D) Arap kültüründe Türk kültüre geçen çalgılardır.

5. Amine hatun Muhammed annesi
Ol sadeften doğdu ol dūr danesi
Hem Muhammed gelmesi oldu yakīn
Çok alametler belirdi gelmedin
Ol Rebiul evvel ayı nicesi
On ikinci gece isneyn gecesi

Yukarıdaki sözler aşağıdaki dini musiki türlerinden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Salâ B) Ezan
C) Mevlit D) Kâmet

6. Günümüzde Türk müziğinin çeşitli türlerinde dinî motiflere rastlamaktayız. Şarkı sözlerinde Allah'a yalvarışlar, kader, cennet-cehennem, melek, şeytan vb. din eksenli sözler ve sıkça geçmektedir. Bütün bunlar ..... açıkça göstermektedir.

Boşluğa aşağıdaki ifadelerden hangisi yazılmalıdır?

- A) kültürümüz içinde dinin çok önemli bir yer tuttuğunu
B) toplumda müziğin yaygın olarak dinlendiğini
C) şarkıların toplumu birleştirici bir unsur olduğunu
D) müziğin insandan bağımsız olamayacağını

7. Ayşe babasına: "Ezan ilk defa nerede, kim tarafından okunmuş?" diye sordu. Babası ona:

Yukarıda verilen bilgiye göre babası Ayşe'ye aşağıdaki cevaplardan hangisini söylemiştir?

- A) Mekke'de Hz. Muhammed tarafından
B) Medine'de Hz. Muhammed tarafından
C) Mekke'de Bilal Habeşi tarafından
D) Medine'de Bilal Habeşi tarafından

8.

Musikimizde Dinin İzleri		D/Y
I	İçinde tevhit ilkesine şahitlik edilen ifadeler vardır.	D
II	Naat, münacaat dinin musikiye olan etkisine örnektir.	Y
III	Peygamberimizin doğumunu anlatan eserlere mevlid adı verilir.	D

Yukarıdaki doğru yanlış testini belirtilen şekilde işaretleyen Ali hangi maddelerde yanlışlık yapmıştır?

- A) Yalnız II. B) I ve II.
C) I ve III. D) II ve III.

9. Ahmet öğretmen din dersini anlatırken dini musiki sanatkarlarından bazılarının adını tahtaya yazmıştır.

Öğretmenin tahtaya yazdığı örneklerden hangilerinin yanlış olduğu söylenebilir?

- A) I ve II. B) II ve IV.
C) I ve III. D) III ve IV.

10. Tekbir; "Allahu ekber" diyerek Allah'ı büyükleme, ululamak, yüce kabul etmek anlamlarına gelir. Bazı namazlarda camilerde topluca okunur.

Buna göre tekbirin okunduğu namaz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sabah namazı
B) Bayram namazı
C) Teravih namazı
D) Cuma namazı

kısa kısa

Dil: İnsanlar arasında iletişimi sağlayan en temel araçtır.

Edebiyat: İnsanların duygu ve düşüncelerini dil aracılığıyla kelimelere ve yazıya dökerek aktardığı bir sanat dalıdır.

Hilye: Hz. Peygamberin fiziksel özelliklerini, güzelliğini sade bir dille ve detaylandırarak anlatan eserlerdir.

Tasavvuf edebiyatında naat, münacat, mevlit, tevhit, ilahi gibi çeşitler bulunur.

Münacaat: Allah'a yalvarma ve duayı konu edinen eserler.

Naat: Hz. Muhammed'e (s.a.v.) duyulan sevgi ve saygının şiirsel olarak anlatıldığı eserler.

Mevlit: Hz. Peygamber'in doğumunu konu alan eserler.

Tevhid: Türk-İslam edebiyatında Allah'ın varlığını, birliğini, ele alan eserler.

İlahi: Dinî-tasavvufi içerik taşıyan bestelenmiş şiirlerin genel adıdır.

Dini ifadeler içeren bazı deyim ve atasözlerimiz:

Garip kuşun yuvasını Allah yapar.

Minareyi çalan kılıfını hazırlar.

Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.

Acele işe şeytan karışır.

EDEBİYATIMIZDA DİNİN İZLERİ

Bir milletin musikisi, örf-adetleri, mimarisi gibi edebiyatı da bağlı olduğu dinden etkilenir. Hem günlük konuşma dilimiz hem de edebiyatımız İslam dininden çok etkilenmiştir. Dinî-Tasavvufî Türk edebiyatı, İslâmiyet'in ve Tasavvufun etkisiyle ortaya çıkmıştır. İslâmiyet'in kökleşip yayılmasında büyük etkisi olan tasavvuf, zamanla edebî eserlerde de işlenmiş, din ve tasavvuf, edebiyat aracılığıyla yayılmaya çalışılmıştır.

Yunus Emre

Her toplum kendine özgü bir edebiyat anlayışı ortaya koyar. Bu özelliklerini yazılı ve sözlü edebiyatları ile sonraki nesillere aktarırlar. Edebiyatımızda da İslam'ın etkisi hikaye, şiir ve masallarda kendini göstermektedir. Her birinde ayrı ders ve ibretler bulunan bu tür eserlere sıkça rastlamak mümkündür.

Günlük konuşmalarımızda İslam'a ait pek çok kavram, deyim ve atasözü kullanırız. Örneğin;

- **İnşallah:** Allah dilerse demektir. Bir isteği, temenniyi ifade eder.
- **Maşallah:** Allah'ın dediği olur anlamına gelir. Bir şeyin beğenildiğini ifade eder.
- **Alimallah:** Korku ve uyarı anlamında kullanılabilir. Allah bilir anlamında söylenir.
- **Eyvallah:** Kabullenme anlamında teşekkür ve minnet amaçlı söylenir.
- **Subhanallah:** Allah yüceler yücesidir anlamına gelir. Kızgınlık ve bir şeyi beğenmeme anlamlarında da söylenir.
- **Elhamdulillah:** Allah'a hamd olsun anlamına gelir. Şükretmek için söylenir.

Tasavvuf Edebiyatı, dinin etkisiyle ortaya çıkan edebiyat çeşididir. Türklerin İslâmiyet'i kabulünden sonra tasavvufun etkisiyle birçok eser kaleme alınmıştır. Türk edebiyatının üç ana kolu bulunur. Bunlar Divan edebiyatı, Halk edebiyatı ve Tasavvuf edebiyatıdır. Mevlana Celaleddin Rumi'nin Mesnevi adlı eseri, Yunus Emre'nin şiirlerinin bulunduğu Divan'ı ve Süleyman Çelebi'nin Mevlid'i edebiyatımızda dinin izlerini taşıyan en önemli eserlerdendir.

Mevlana

MEVLİD

Amine hatun Muhammed anesi
Ol sedefden doğdu ol dür danesi
Çünkü Abdullah'tan oldı hamile
Vakt irişdi هفته vü eyyam ile
Hem Muhammed gelmesi oldı yakın
Çok alametler belürdi gelmedin

(Süleyman Çelebi, Mevlid, s. 96.)

Hz. Peygamber'in doğumunu konu alan eserlere mevlit denir. Mevlit denince akla gelen eserlerin başında Süleyman Çelebi'nin Vesiletü'n-Necat adlı eseri gelmektedir.

HANGİSİ DOĞRU HANGİSİ YANLIŞ ?

- 1 Türkler, İslam dinini benimsedikten sonra dinimizin dünya görüşünü yansıtan edebi eser vermişlerdir.
- 2 Dinimizin etkisiyle dilimize girmiş birçok kelime, deyim ve atasözü bulunur.
- 3 Tasavvuf Edebiyatı, dinin etkisiyle ortaya çıkan edebiyat çeşididir.
- 4 Mesnevi adlı eser Ahmet Yesevi tarafından yazılmış tasavvuf edebiyatı türüdür.
- 5 Münacaat Hz. Peygamber'e övgü için yazılmış eserler arasında yer alır.

Boslukları Dolduralım

1. Dinî-Tasavvufî Türk edebiyatı, ... ve Tasavvufun etkisiyle ortaya çıkmıştır.
2. İnsanların duygu ve düşüncelerini dil aracılığıyla işleyerek, biçimlendirmelerine ..... denir.
3. Dinin etkisiyle oluşan edebi eserlerin başında Allah'ın varlığı ve birliğinin konu edildiği .....ler gelir.
4. Türk toplumunda ....., başta içerik olmak üzere birçok yönden edebiyatı etkilemiştir.
5. Tasavvuf edebiyatının öncüleri arasında Ahmet ....., Mevlana, Yunus Emre gibi isimler yer alır.

Bul Bakalım!

1 Allah'ın varlığı ve birliğinin konu edildiği edebi eser

2 Allah'a yakarış ve duaların konu edildiği edebi eser

3 Peygamberimize duyulan sevginin anlatıldığı edebi eser

4 Allah dilerse anlamına gelen kelime

SIRA SENDE

Dinin edebiyatımıza olan etkilerinden biri de İstiklal Marşımızdaki dini ifadeler ve duadır. İstiklal Marşımız içinde milletimizin yenilmeyeceği onun hangi özelliğine bağlanmıştır?

Yeni Nesil Soru

Yanda verilen görselle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Günlük konuşmalarda nezakete uymak gerekir.
- B) Dinimizin etkisiyle dilimize girmiş birçok kelime vardır.
- C) Selam veren kişinin selamı alınmalıdır.
- D) Türkçeye çok sayıda yabancı kelime eklenmiştir.

1.

Öğretmen öğrencilere pano yapmaları için yukarıdaki kelimeleri vermiştir.

Buna göre panonun konusu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Edebiyatımızda dinin etkisiyle oluşan edebi eserler nelerdir?
- B) Edebiyatımızda yer alan önemli yazarlar kimlerdir?
- C) Dinin etkisiyle dilimize yerleşen kelimeler nelerdir?
- D) Günlük konuşmalarımızda yer alan dini ifadeler nelerdir?

2.

Türk edebiyatında 12. yüzyıldan sonra dinin etkisiyle yeni bir edebiyat anlayışı ortaya çıkmıştır. Bu edebiyat ekolüne "tasavvuf edebiyatı" denir.

Hangisi tasavvuf edebiyatı eserlerinde yer verilen konulardan biri değildir?

- A) Allah sevgisi
- B) Yaban ve kır hayatı
- C) Her şeyin Allah için sevilmesi
- D) İnsanın değeri

3.

İslam kültürünün etkileri her alanda olduğu gibi, edebiyat sahasını da derinden etkilemiştir. Yeni bir kültür sahasına giren Türklerin dillerinde de önemli değişimler meydana gelmiştir. İşte girilen bu kültür sahası ve inanç sistemi doğrudan doğruya edebiyatı ve dili etkisi altına almıştır.

Paragraf aşağıdaki sorulardan hangisine cevap olarak verilmiştir?

- A) Kültür hangi alanları etkilemiştir?
- B) Dinin etkisiyle oluşmuş edebi türler nelerdir?
- C) Din edebiyatımızı nasıl etkilemiştir?
- D) Dinin edebiyatı etkilemesiyle hangi edebiyat türü ortaya çıkmıştır?

4.

Şühedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar...
O, rükû olmasa, dünyâda eğilmez başlar,
Yaralanmış tertemiz alından, uzanmış yattıyor,
Bir hilâl uğruna, yâ Rab, ne güneşler batıyor!

Mehmet Âkif ERSOY

Verilen şiirde yer alan kavramlardan hangisi dinimizin etkisiyle dilimize yerleşmiş kelimelerden biri değildir?

- A) Şühedâ
- B) Rükû
- C) Rab
- D) Dünya

5.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Süheda fişkıracak toprağı sıksan, şüheda!
 Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
 Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.
 Mehmet Akif Ersoy

Dörtlükte altı çizili ifadeler kültürün öğelerinden dilin, aşağıdakilerden hangisinden etkilendiğini göstermektedir?

- A) Din
 B) Musiki
 C) Mimari
 D) Örf ve adetler

6. I. Münacaat: Allah'a yalvarma ve duayı konu edinen eserler.
 II. Naat: Hz. Peygamber'in doğumunu konu alan eserler.
 III. Mevlit: Hz. Peygamber'e övgü için yazılmış eserler

Verilen bilgilerin hangilerinde yanlışlık yapıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I.
 B) Yalnız II.
 C) I ve II.
 D) II ve III.

7. Türk İslam Edebiyatı, Tasavvuf Edebiyatı gibi ifadeler kültürün bir parçası olan edebiyata aşağıdakilerden hangisinin etkisini akla getirmektedir?

- A) Mimari
 B) Sanat
 C) Din
 D) Musiki

8.

Şimdi seni ananlar,
 Anıyor ağlar gibi...
 Ey yetimler yetimi,
 Ey garipler garibi;
 Düşkünlerin kanadıydın
 Yoksulların sahibi...
 Nerde kaldın ey Resul,
 Nerde kaldın ey Nebi!
 Arif Nihat Asya

Verilen edebi eserde aşağıdakilerden hangisine duyulan sevgi dile getirilmiştir?

- A) Allah'a
 B) Hz. Muhammed'e (s.a.v.)
 C) İnsanlara
 D) Meleklerle

DDY Yayınları

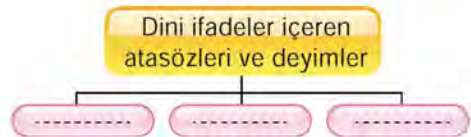
9.

Türk edebiyatında 12. yüzyıldan sonra dinin etkisiyle yeni bir edebiyat anlayışı ortaya çıkmıştır. Bu edebiyat ekolüne "..... edebiyatı" denir.

Boşluğa yazılabilecek ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) tasavvuf
 B) dini
 C) divan
 D) halk

10.

Yukarıda verilen tabloda "?" işaretiyle gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

- A) Allah dağına göre kar verir.
 B) Danışan dağları aşmış.
 C) Minareyi çalan kılıfını hazırlar.
 D) Namazda gözü olmayanın ezanda kulağı olmaz.

kısa kısa

Örf: Toplumun alışkanlık hâline getirdiği söz veya davranış olarak sürdürdüğü durumlar.

Âdet: Eskiden beri tekrarlanarak yerleşmiş ve alışkanlık haline gelmiş olan davranışlar.

Dinin etkisiyle oluşan örf ve adetlerimiz:

- Dini bir gelenek olarak çocuğa isim konurken sağ kulağına ezan, sol kulağına kâmet okunur.
- Erkek çocuk, belli bir yaşa geldiğinde törenlerle ve kutlamalarla sünnet ettirilir.
- Kız istenirken "Allah'ın emri Peygamber'in kavli" ile istenir.
- Selamlaşırken Peygamberimizin tavsiyesi olan "Selamünaleyküm" "Allah'ın selamı üzerinize olsun" şeklinde yapılır.
- Muharrem ayında aşure yapılarak çevredeki evlere dağıtılarak hayır dua alınır.
- Bayramlaşmalar da örf ve adetlerimizde önemli yer tutar.

ÖRF VE ÂDETLERİMİZDE DİNİN İZLERİ

Örf ve adetler toplumun büyük çoğunluğunun benimsediği yazılı olmayan kurallardır. Bir milletin hayatında örf ve adetlerin büyük değeri vardır. Milli kimlik ve şuur, örf ve adetler sayesinde kuşaktan kuşağa aktarılır. Örf ve adetler toplumda bireylerin birbirleriyle kaynaşmasını sağlar. Böylece sağlıklı, mutlu ve huzurlu bir toplum hayatı olur. Örf ve adetlerin oluşmasında İslam dininin büyük etkisi vardır. Kur'an-ı Kerim'in ve Hz. Peygamber'in (s.a.v.) büyüklere saygı ve küçüklere sevgi gösterilmesi konusundaki öğütleri, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) komşularla iyi ilişkiler kurma, ziyaretleşme, selamlaşma ve yardımlaşma konusundaki tavsiyeleri örf ve adetlerimizin oluşmasında etkili olmuştur.

Örf ve âdetlerimizin oluşmasında dinimizin ilke ve öğütlerinin önemli ölçüde etkili olduğu görülür. Geleneğimizde kız isteme töreninden gelin getirmeye kadar birçok âdetimizde dinin izleri açıkça görülür. Örneğin nikâh kıyılırken evlenecek çiftlerin mutluluğu için dua edilir. Bu ve benzeri âdetlerimiz tamamen dini anlayışımızdan kaynaklanmaktadır.

Örf ve âdetlerimizde dinin izlerini taşıyan bir başka örnek de kandil kutlamalarıdır. Örneğin kandil gecelerinde camide veya evlerde mevlit ve Kur'an okunur, kandil simitleri dağıtılır, akraba ve komşular aranarak kandilleri kutlanır.

Hz. Peygamber'in (s.a.v.) "Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklere saygı göstermeyen bizden değildir" sözü gereği insanlar büyüklere saygı göstermiş, küçüklere merhametle yaklaşmış, bu durum zamanla örf ve adet haline almıştır.

Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde büyüklere saygı, küçüklere sevgi, kötü söz ve davranışlardan kaçınma, iyilik yapma ve iyiliği emretme, komşuya, akrabaya iyi davranma, paylaşma, yardımlaşma, hoşgörü, barış, merhamet, selamlaşma vb. davranışlar emredilmiştir. Bu davranışlar toplumda huzuru ve barışı sağlayan önemli değerlerdir.

BİR AYET BİR HADİS

"Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşına, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin." (Nisa Suresi, 36. ayet)

İslam dininin emri gereği iyilik etmek ve yardımlaşmak geleneklerimizin oluşmasına katkı sağlamıştır. Bundan dolayı kültürümüzde evde pişen yemek ve tatlılardan komşulara da verilir, komşularla iyi geçinmek için gayret edilir ve gerektiğinde onlara yardımcı olunur.

Örf ve adet haline almış geleneklerimizden biri de askere giden gençlerin dualarla uğurlanmasıdır. Askerlerimize, "Küçük Muhammed" anlamına gelen "Mehmetçik" adı verilir.

HANGİSİ DOĞRU HANGİSİ YANLIŞ ?

- 1 Bayramlaşma törenlerimizde de dinin etkilerini açıkça görmek mümkündür.
- 2 Geleneğimizde kız isteme merasimlerinde dinin izleri açıkça görülür.
- 3 Yeni doğan çocuğun kulağına ezan okunarak ad verilmesi dini geleneklerimizden biridir.
- 4 Örf ve âdetlerin oluşmasında toplumsal ihtiyaçların yanında dinin önemli bir etkisi yoktur.
- 5 Örf ve adetlere uymamanın cezası hukuki yollarla sağlanır ve kişi cezalandırılır.

Boslukları Dolduralım

1. Örf ve âdetlerin oluşmasında toplumsal ihtiyaçların yanı sıra ..... önemli bir etkisi vardır.
2. Yeni doğan, askere giden ya da ölen birisi için ..... okutulması dini geleneklerimizdendir.
3. .... günleri ve kandil geceleri de dinin etkisinin toplumsal hayatta yansıyan zamanlardır.
4. Dinin etkisiyle ortaya çıkan önemli geleneklerden biri de ..... ayında aşure dağıtılmasıdır.
5. .... çocuğun sağ kulağına ezan, sol kulağına kamet getirilmesi dinin etkisiyle ortaya çıkmıştır.

Bul Bakalım!

1 Yasalarla belirlenmeyen, halkın kendiliğinden uyduğu gelenek

2 "Allah'ın selamı üzerinize olsun" anlamındaki söz"

3 Görenek, topluluk içinde eskiden beri uyulan kural

4 Dinin etkisiyle toplumsal hayatta görülen önemli geceler

SIRA SENDE

Toplumda huzuru ve barışı sağlayan, İslam dininde de emredilen önemli değerlerler nelerdir? Yazınız.

Yeni Nesil Soru

ASIRLIK BAYRAM GELENEĞİNE
KORONAVİRÜS ENGELİ

Zonguldak'ın Devrek ilçesi Aksu köyü sakinleri, bayram günleri komşu mahallelerin bir diğerine misafir olduğu asırlık bayramlaşma geleneğinin bu yıl ilk kez koronavirüs tedbirleri kapsamında yapılamamasının üzüntüsünü yaşıyor. Mahalle sakinleri, önceki bayramlarda mahalle mahalle dolaşıp bir arada bayramı yaşadıklarını ancak bu yıl diğer bayramlardan farklı olarak birbirlerinden uzak durmak zorunda olduklarını ve bu durumun kendilerini üzdüğünü kaydetti.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisini gösterir?

- A) Toplumumuzda virüse karşı bilincin az olduğunu
- B) Örf ve âdetlerimizde bayramlaşmanın önemli bir yer tuttuğunu
- C) Bayramlaşmanın belli kişiler arasında gerçekleştiğini
- D) Örf ve âdetlerin belli şehirlerde uygulandığını

1. Örf ve âdetler, toplum tarafından büyük önem verilen yazılı olmayan kurallardır. Örf ve âdetler milletlerin hayatında önemli bir yere sahiptir ve kültürün oluşmasında etkili öğelerden biridir.

Aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkmasında örf ve âdetlerin etkisinden bahsedilemez?

- A) Nişan törenleri
- B) Düğün merasimleri
- C) Mevlit törenleri
- D) Doğum günü kutlamaları

2. Örf ve âdetlerin toplum tarafından korunup yaşatılması, bunların o toplumun inanç, ahlak ve değerlerine uygun olmasına bağlıdır. Örf, İslam'ın temel esaslarına ters düşmediği sürece uyulması gereken değerler arasında yer almıştır.

Buna göre İslam'ın değerlerine uygun olmayan örf ve âdetler arasında,

- I. Kan davası gütmek,
- II. Başlık parasıyla kız evlendirmek,
- III. Belli bir yaşa gelen çocuğu sünnet etmek

hangilerinin yer aldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

3. Bir yazar hatıralarını kaleme alırken şu anısını yazmıştı: "Küçükken karşı komşumuz olan ihtiyar bir teyze vardı. Neredeyse her gün pişirdiği yemeklerden bir kap getirir, bize ikram ederdi. Kabin geriye boş gönderilmesi de ayıp sayılır, annem de ona ertesi günkü yaptığı yemekten gönderirdi. Yıllar sonra Peygamberimizin arkadaşı Ebu Zer'e söylediği şu sözü okuduğumda İslam'ın benliğimize ne kadar etki ettiğini daha iyi anladım. Peygamberimiz şöyle buyuruyordu: "Ey Ebu Zer! Çorba pişirdiğin zaman suyunu çok koy! Komşularına da ver!"

Metin İslam'ın toplumumuzun aşağıdaki hangi yönüne etki ettiğini anlatmaktadır?

- A) Mimari eserlerimize
- B) Örf âdetlerimize
- C) Dilimize
- D) Musikimize

4. "Size selam verildiği zaman, ondan daha güzeliyle veya aynı selamla karşılık verin..." (Nisâ suresi, 86. ayet)

Ayette tavsiye edilen ve âdetlerimiz arasında yer alan davranış aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yardımseverlik
- B) Hoşgörü
- C) Doğruluk
- D) Selamlaşma

5. İslam dini, dine aykırı olmayan toplumun oluşturduğu örf ve adetlerin sürdürülmesine onay vermiştir.

Aşağıdaki örf ve adetlerden hangisi, İslam dininin sürdürülmesine onay vermeyeceği örf ve adetlerdendir?

- A) Başlık parası
B) Düğün merasimleri
C) Kandil kutlamaları
D) Sünnet törenleri

6. I. Örf ve adetler toplum içinde doğal olarak gelişir.
II. Herhangi bir zorlamanın etkisiyle oluşturulmaları güçtür.
III. Yasalar gibi sonradan oluşturulmuş kurallar dizisidir.
IV. Ülkemizde yaşayan insanların, uzun yıllar boyunca dinlerine büyük saygı göstermeleri, dinin emrettiği birtakım ibadetlerin toplum içinde zamanla örf ve adet biçimi almasına yol açmıştır.

Parçada bilgi hatası olan öncül aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV

7. Toplumumuzda örf ve âdetlerin oluşmasında İslam dininin büyük etkisi vardır. Kur'an-ı Kerim ayetleri ile Hz. Peygamber'in (s.a.v.) öğütleri örf ve adetlerimizin oluşmasında etkili olmuştur. Örneğin, ...

Boşluğa aşağıdaki örneklerden hangisi yazılamaz?

- A) insanlar arasında yardımlaşmanın yaygınlaşması
B) türbelere giderek dilek dilenmesi
C) büyüklere saygı ve küçüklere sevgi gösterilmesi
D) insanlara karşı cömert davranılması

8. Bayramdan önce Ramazan ayının içinde fitre adı verilen sadaka verilir. Zenginler tarafından fakirlere verilen bu sadaka sayesinde herkesin bayrama mutlu ve ihtiyaçlarını gidermiş olarak girmeleri amaçlanır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Dinimizin yardımlaşmayı teşvik etmesi
B) Ramazan ayının kutsal olması
C) Maddi yardımlaşmanın önemli olması
D) Zenginlerin zorunlu görevlerinin olması

9. Kurban Bayramı, o günlerde kurbanların kesildiği bayramdır. Kurban, Allah'a yakınlaşmak, O'nun rızasını ve sevgisini kazanmak için şartlarını yine Allah'ın belirlediği bir hayvan kesmek ve onu fakirlerle paylaşmaktır.

Parça doğrultusunda aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Her kişi kurban kesmek zorundadır.
B) Gelenekler zamanla ibadet haline gelir.
C) Kurban kesmekteki amaç geleneklerin yerine getirmektir.
D) İbadetler insanları paylaşmaya teşvik eder.

10. **Aşağıdaki görsellerden hangisinin dinimizin etkisiyle oluşan örf ve adetlerimizle ilişkili değildir?**

1.

İslam'ın ilme teşvik eden ayet ve hadisleri nedeniyle zaman içinde çeşitli eğitim kurumları ortaya çıkmıştır. Böylece dinimizin bir emri mimarimizi de doğrudan etkilemiştir.

Buna göre dinin ilim ile ilgili emirlerinin mimarimiz üzerine yaptığı etkilere örnek olarak aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkmış olması gösterilebilir?

- A) Medrese
B) Han
C) Hamam
D) Şadırvan

2.

Hacca giden iki Türk hacı aday kendi aralarında konuşuyorlardı. "Mehmet Amca ne güzel bir şey! Ben selam veriyorum, karşıdaki milletini bilmediğim birisi selamımı alıyor. Sanki hepimiz aynı dili konuşuyor gibiyiz. Birbirimizi anlıyoruz."

Bu konuşma aşağıdakilerden hangisini kanıtlamaktadır?

- A) Aynı dine mensup farklı milletlerden olan insanların dillerinde o dinin ortak etkilerini görmek mümkündür.
B) Farklı dinlerden de olsa herkesin konuştuğu dil mensup olduğu dinden etkilenir.
C) Dinin konuşulan dile olan etkisi yalnızca Müslümanlarda görülür.
D) Dinin dile olan etkisini en çok hissedebileceğimiz yer kutsal topraklardır.

3.

Mehmet Amca oğluna kızmıştı. Bir yandan kendine hakim olmaya çalışırken diğer yandan da "Fesubhanallah" diye mırıldanıyordu.

Metinde aşağıdakilerden hangisine ait bir örnek bulunmaktadır?

- A) Dinin mimarimize olan etkisi
B) Dinin musikimiz üzerine etkisi
C) Dinin örfümüze olan etkisi
D) Dinin dilimiz üzerine olan etkisi

4.

- I. Sünnet törenleri
II. Kan davası
III. Düğün merasimi
IV. Kulağa ezan okuma

İslam dinine aykırı olan örf ve adetin yazdığı madde hangisidir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

5.

Dinin kültürümüz üzerindeki etkileriyle ilgili olarak;

- I. Dinimizin mimarimize olan etkisi nedeniyle cami vb. yapılar ortaya çıkmıştır.
II. Dinimizin musikimize etki ettiği söylenemez.
III. Dinimizin dilimize olan etkisini günlük hayatta hissetmeyiz. Bu etki yalnızca edebiyat eserlerinde görülür.

Verilenlere ait doğru yanlış sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğru – Yanlış – Doğru
B) Yanlış – Yanlış – Doğru
C) Doğru – Yanlış – Yanlış
D) Doğru – Doğru – Doğru

12 ve 13. soruyu verilen görsellere göre cevaplayınız.

12. Görsellerdeki eserlerin isimleri aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Ebru	Mihrap	Minare
B)	Hat	Mihrap	Minare
C)	Hat	Minber	Kubbe
D)	Ebru	Minber	Kubbe

13. Görsellerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. görsel cami süslemelerinde kullanılır.
 B) II. görselde imam cemaate namaz kıldırır.
 C) III. görselde müezzin ezan okur.
 D) II. görsel caminin dışında yer alır.

14. Türk toplumunda din, başta içerik olmak üzere birçok yönden edebiyatı etkilemiştir. Türkler, Müslüman olduktan sonra İslam'ın hayata bakışını yansıtan pek çok edebi eser vermişlerdir. Hatta zaman içinde, tamamen dinî içerikli bir edebiyat türü de gelişmiştir ki bu, tasavvuf edebiyatı olarak adlandırılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi tasavvuf edebiyatı öncüleri arasında yer almaz?

- A) Ahmet Yesevî
 B) Ebu Hanife
 C) Mevlana
 D) Yunus Emre

15.

Verilen görselle ilgili,

- I. Hat sanatı kullanılmıştır.
 II. Ebru sanatı zemin olarak yapılmıştır.
 III. Minyatür sanatıyla kenarları süslenmiştir.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II.
 C) I ve II. D) II ve III.

DDY Yayınları

16. Toplumumuzda bireyler, doğumlarından ölümüne kadar çok çeşitli örf ve âdetlerle iç içe yaşar. Bireylerin mutlu ve huzurlu bir yaşam sürebilmelerinde toplumsal hayatta örf ve âdetlere dikkat etmeleri etkilidir. Her ne kadar kanunî bir bağlayıcılığı bulunmasa da örf ve âdetlere saygı duyulması, sağlıklı bir toplumun oluşmasına katkı sağlayacaktır.

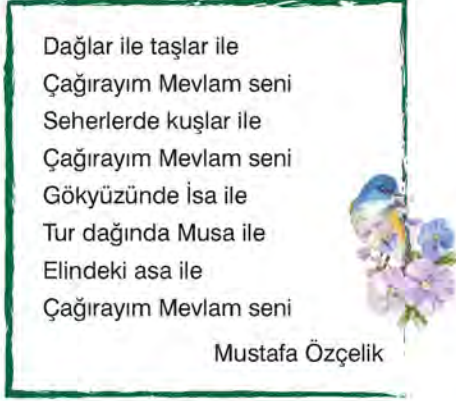
Parçada örf ve adetlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Toplum tarafından oluşturulduğu
 B) Toplumun refahına katkı sağladığı
 C) Herhangi bir yaptırımının bulunmadığı
 D) Her toplumda farklı olduğu

ÇEVREMİZDE DİNİN İZLERİ

17.

Yukarıda verilen eser aşağıdakilerden hangisine örnek olarak verilebilir?

- A) İlahi
- B) Naat
- C) Kaside
- D) Mevlit

18.

İtrî

Süleyman Çelebi

Kültürümüzde ilahilerin yanı sıra çok sayıda dinî içerikli gazel ve kaside de bulunur. İtrî tarafından bestelenen salavât-ı ümmiyye ve Süleyman Çelebi tarafından kaleme alınan Mevlit, kandil gibi önemli gün ve gecelerde seslendirilerek kültürümüze zenginlik katmıştır.

Parçada İslam dininin etkilediği aşağıdaki hangi alanla ilgili bilgiye yer verilmiştir?

- A) Günlük konuşma dili
- B) Örf ve adet
- C) Musiki
- D) Mimari

19.

Dinimizin dilimiz üzerinde büyük etkisi vardır. Konuşmalarımızda bu etkinin izlerini taşıyan pek çok örnek ifade görmek mümkündür. Örneğin bir işe başlayacağımızda veya yola çıkarken Allah'ın adıyla başladığımızı belirtmek için ..... deriz.

Boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Elhamdülillah
- B) Allahu ekber
- C) Fesubhanallah
- D) Bismillah

20.

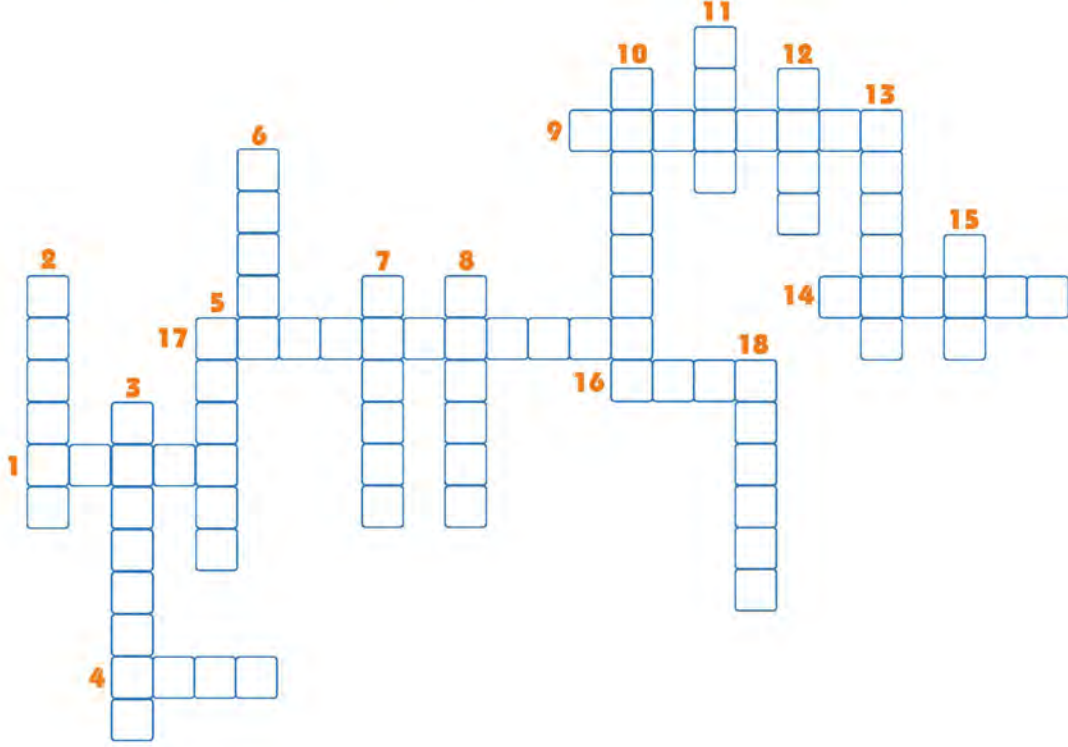
İsrailoğullarına gönderilen peygamberlerden Davud aleyhisselamin oğludur. Yakub aleyhisselamin neslindedir. Kudüs yakınlarındaki Gazze şehrinde doğdu. Hem peygamber hem sultandı. Çocukluğundan beri bilgili, iyilik ve adâleti seven biri olarak tanınmıştı. On iki yaşındayken babasının yerine geçip, sultan oldu. Daha sonra kendisine Allah tarafından peygamberlik verildi. Dünyâya hâkim olan dört kişiden biridir.

Hz. Süleyman ile ilgili aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı paragrafta **yoktur**?

- A) Kaç yaşında hükümdar olmuştur?
- B) Kimin soyundan gelmektedir?
- C) Hangi mucizeler verilmiştir?
- D) Nerede doğmuştur?

B U L M A C A

Aşağıdaki soruları cevaplayarak bulmacayı tamamlayınız.

1. Dinî-tasavvufî içerik taşıyan bestelenmiş şiirlerin genel adı.
2. Hz. Peygamber'in doğumunu konu alan eserler.
3. Caminin dışında bulunan ve abdest alınan bölüm.
4. Eskiden beri tekrarlanarak yerleşmiş ve alışkanlık haline gelmiş olan davranışlar.
5. Duygu ve düşünceleri çok ve ya tek sesli olarak çeşitli müzik aletleri eşliğinde sergilenmesi sanatıdır.
6. Caminin dışında bulunan, tavan bölümü.
7. Camide, müezzinin ezan okuduğu bölüm.
8. Camide, imamın hutbe okuduğu bölüm.
9. Allah'a yalvarma ve duayı konu edinen eserler.
10. Mescid-i Aksa'yı inşa eden peygamber.
11. İslam dininde namaz vaktinin geldiğini insanlara bildirmek için belli sözlerle yapılan çağrıdır.
12. Müslümanların ibadet yapma ve bir araya gelme yeridir.
13. "Allahu ekber" diyerek Allah'ı büyükmek, ululamak, yüce kabul etmek anlamlarına gelir.
14. Camide imamın namaz kıldırıldığı bölüm.
15. Toplumun alışkanlık hâline getirdiği söz veya davranış olarak sürdürdüğü durumlar.
16. Hz. Muhammed'e (s.a.v.) duyulan sevgi ve saygının şiirsel olarak anlatıldığı eserler.
17. Müslümanların namaz kılarken yöneldikleri ilk kible.
18. Türk-İslam edebiyatında Allah'ın varlığını, birliğini, ele alan eserler.